

August Harambašić

Izabrane pjesme

eLektire.skole.hr

SADRŽAJ

MOJA LJUBAV _____	3
NA VRELU _____	4
LJUBAV _____	5
SIROTICA _____	6
SONETNI VIJENAC _____	7
MOJE PJESME _____	9
SRCA JADI _____	10
MIR _____	15
PRIMORČICE _____	16
NA TRSATU _____	18
PIJELO _____	20
HRVATSKOJ _____	21
SAMOKRESU _____	23
SITNE PJESME _____	24
SANJARIJE _____	28
SNIVAJ, JANJE _____	41
PROSJAKOV BOŽIĆ _____	42
NEVENKE _____	48
IDILE _____	50
TRI ČAŠE _____	52
HRVATSKA HRVATOM! _____	54
NOĆ NA UNI _____	56
NOVI VIJEK _____	57
PAS I BUA I MUA _____	60
LOS BALADOS ESPANJOLOS _____	61
JAPANEZKA HIMNA _____	63
LJUBAVNA PJESMA _____	65
RJEČNIK _____	66
ABECEDNI POPIS PJESAMA _____	67

MOJA LJUBAV

Pomno gojim stablo mlado
Rastić ćil i mlad,
U njem sam ti, dušo, rezo
Naših duša sklad.

U njeg sam ti divno ime
Uklesao ja;
Neka po njem cio svijet
Moju diku zna.

One crte, zlato moje,
Rastu dan i noć, -
Moga milka isto tako
Žarka raste moć!

1878. ili 1879.

NA VRELU

Kad mi djeva s bistrog vrela
Hladnu nosi vodu,
Plamom plane krv mi vrela,
A ja vrebam zgodu:
Da joj vidim nošku sitnu,
Crne oči, kosu kitnu.

Al je mala mudra glava,
Pa se varat ne da,
Već se svuda ogledava,
Dok i mene zgleda,
Pa me šine crnim okom
I pobjegne za čas skokom.

A ja hrlim sam na vrelo
Brže bolje, ljudi!
Da si hladim plamno čelo
I plamnije grudi!
Jer to djevče migom stvori,
Da u meni plamen gori!

1879.

LJUBAV

Vene cvijeće, minu danci,
Sve se mijenja na tom svijetu,
Sve prolazi kao sancij
U prebrzom vječnom lijetu,
Samo ljubav, žarka, prava,
Ovaj svijet vam podržava.

Vene cvijeće, sane vrelo,
Potočić se gubi mali;
Ohladni se sunce vrelo,
Led se opet na njem stali;
Samo ljubav, milo lane,
Nit se tali, niti sane.

Svakog dana zora svane
Na istoku, rujna, krasno;
Svakog dana u noć pane
Sunca svjetlost čista, jasno;
Samo ljubav, moje janje,
Ne gasne ti ni najmanje.

Sve se mijenja, sve se gubi,
Po naravi redu stalnom,
Samo onaj, koji ljubi,
Udesu se priječi jalnom;
Samo ljubav vječita je,
Pa još i po smrti traje.

1879.

SIROTICA

Sirotica
Samotnica
U kraj puta
Cvala žuta.
Njoj nit ševa
Pjesmu pjeva,
Metulji niti
K njoj ne hiti.

Zapušćenu,
Neviđenu,
Korov krije,
Bura brije.
Pauk na nju
Noćju, danju
Mrežu veže,
Lance steže.

Ona nikne
I ponikne:
Nepoznana,
Prezirana...

1880.

SONETNI VIJENAC

IV.

Samo Tebe ljubi, časti i svojata,
Oj Ti zlatna dobo narodnje nam sreće;
Nikad Tebe Hrvat zaboravit ne će,
Krešimira Veljeg zemljo umiljata.

Velika si bila Ti iza Karpata,
Velika i ovdje zvala si se veće;
Stog nam svaka miso oko tog se kreće,
Da se opet vrati veličina sva ta.

Divno mi se stereš od Raše do Soče,
Od Cetine tamo do alpinskih râta,
Tu kad Tvoji sinci svi se jednoč sroče:

Ovjenčat će Tebe, sve mi srce gata,
(Slobodno nek tvoji dušmani se boče!)
S povijesti Ti dične slava obilata.

VII.

Plemenštini Tvojnoj nigdje premca nije,
Mada tražit stanem svijetu na sve strane,
Štono Tvoja bjaše, Krsto Frankopane,
Ma ju samo Hrvat cijenit razumije.

Oj u strašno doba, od noći tamnije,
Ti nam žarko sunce, Ti nam bijeli dane,
Do slobode htjede pomoć uzdisane,
Do slobode zlatne, od svega milije!

Ti si bio snagom uma, srca svoga,
Zadnji, mislim, vladar slobodnih Hrvata,
Sam iz krvi niko roda hrvatskoga;

Kašnje cijela hrpa prodanijeh svata
Stade sve mi gult s bijednog roda Tvoga,
Krugom cijelog svijeta ona je poznata.

X.

Hoće da ti s svijeta slavno ime briše
Onaj, kog si svojom Ti spasila krvi,
U zahvalnost koj Te jošter i sad mrvi
I ko vampir klet iz srca krv Ti siše.

Zadovoljan da je, što slobodno diše!
Jer dok samo Hrvat podigne se prvi,
Bit će od njega pticam dosta strvi,
Kad se mačem stane obračun da piše!

Sve pod nebom mora božja pravda stići,
Istina je ovo stara od vjekova,
Spas slobode jednoč i med nas će sići!

Zaorit će tad iz grla sokolova,
Što visoko barjak hrvatski se dići,
Slavno ime dičnih naših pradjedova.

1880.

MOJE PJESME

Siromašne pjesme moje,
Što će iz vas jadnih biti:
Stalno već za ljeto koje
Vas i mene prah će kriti.

Nisam Dante, ni Petrarca,
Da vas složim, kako treba,
Al se u vam blista žarka
Divna ljubav južnog neba.

Nisam Byron ni s daleka,
Mickiewicz svome rodu,
Al vas mnoga nije l' jeka
Zdvojna klika za slobodu?

Nisam Puškin divske snage,
Niti Shakespeare uma jaka,
Ali vi ste suze blage
Patnika i poštenjaka.

Ta ja nikad i ne smijem
K njihovome stić vrhuncu,
Al sam sretan, što se smijem
Na njihovu grijat suncu.

I kad mlada duša moja
Na njihovu žaru plane,
Možda ipak iskra koja
Samosvojna u svijet pane.

Možda ipak ljudi hladni
Ne će me po kalu vući,
Što sam sav svoj život jadni
Probavio pjevajući.

Možda ipak srce koje
Kadkada i nas spomene,
Siromašne pjesme moje,
Kad ne bude vas i mene.

1880.

SRCA JADI

I.

Pokraj Save, vode hladne,
Prostire se vrtić mali,
Nasred njega gredica je,
A u njojzi ruža divna.

Pokraj Save, vode hladne,
Prostire se gradić bijeli,
Nasred njega kuća vam je,
A u njojzi djeva divna.

Viti bršljan tiho moli:
"Sini, sini, žarko sunce!
I obasjaj mojoj ruži
Divna krilca i njeđarca!"

I ja moljah vruće toli:
- Dođi, dođi, srećo zlatna,
I nagodi mojoj ljubi
Svakog milja izobilja!

Jošte pokraj Save hladne
Prostire se vrtić mali,
Jošte u njem gredica je,
A u njojzi ruža divna.

Jošte pokraj Save hladne
Prostire se gradić bijeli,
Jošte u njem kuća vam je, -
Samo moje djeve nema!

A ja molim zdvojna srca:
- Sini, sini, žarko sunce!
I pretvori alem-kami
Moje suze - njoj na grobu!

II.

Tiho struje vali plahi,
Kô uzdasi srca moga;
A vjetrić ga grli živo,
Kano očaj moje misli.

Ljubica je krotka, stidna,
Tuj u proljet divno cvala,
A vjetrić je tih, začaran,
Ljubio ju, grlio ju...

Ali došla bura ljuta,
Kano magla u jeseni,
I srunila ljubičicu
U kriocje rijeke hladne.

Mali vali ponijeli ju
U nepovrat, u daljinu, -
Zalud ju je vjetrić stizo,
Zalud za njoj jeco tiho.

I ti, Savo, teci samo
U nepovrat, u daljinu!
Ta i ja sam ljubimicu,
Al ju hladan grobak krije.

Tvoji vali struje tiho,
Kano tužni moji dani,
Pa se gube kap po kaplju,
Kano suze s moga oka.

Oj primi ih ti u krilo,
Nek se sljube s tvojom vodom,
Nek površjem sinu tvojim,
Kô krijesnice travom mekom.

I nek vazda sjećaju te
Na grob dragi - kô i mene!
O kraj njegov mi teci tiho,
Da se draga ne probudi!

III.

Divna li je nojca ljetna,
Divna li je mjesečina!
Sva je narav tiha, stidna,
Kano da je zaljubljena.

Svud tišina i mir blagi,
Samo eno preko Save
Golub leti strelovito
Leti dragoj na ročište.

I ja pođem k svojoj ljubi,
Prikradem se njenim dvorom,
Ali ona već počiva -
Ah, na čudnoj posteljici!

Ja prikleknem njoj do nogu,
Te ju motrim s tajnim strahom,
U ugaslím skoro glasom
Prozborit joj jedva smijem.

- O ustani, divno čedo!
Ja ne mogu čekati više
Svoje sreće, svog blaženstva,
S tobom, dušo, u naručju.

Evo smilja i kovilja,
Pa ti pleti vijenac bračni,
A ja idem k tvojoj majki,
Ne bi li te za me dala.

Dobro znadem: nisam vrijedan
Tolikoga divnog blaga,
Al će teškim suzama mojim
I kamen se smilovati!...

Divno čedo sluša tiho,
Ja poljubim bijelu ruku
I poljubim koralj-usne -
I poljubim - kamen grobni!

IV.

Kad sam bio na tvom grobu,
Divna moja mrtva ljubo!
Kô i hladni tvoj spomenik
Ja sam bio kamen hladni.

Olednila moja miso,
Ko i blijedo srce moje;
Uskliknut sam s boli htio,
Pa zamrla riječ na ustih.

I najzadnji siromašak
Raduje se žiću svome:
Oj al na što život meni
Bez ljubavi i bez tebe?!

Moja duša tebe žudi
Moje srce tebe traži,
Al najvišem u poletu
Tek što nađe - grobak mali!

On je meni raj i pako,
Pokoj divne sreće moje;
On je meni najmiliji
Prašak zemlje na toj zemlji.

Stog oprosti, što sam s njega
Trgo bršljan, ružu malu,
Da mi budu vječni spomen,
Vječni spomen moga jada.

Bršljan znači vjeru stalnu,
Divna ruža ljubav pravu,
A još ljubi tvoju spomen
Kô i tebe srce mlado.

I da si mi na životu,
Bi l' mi dala bršljan svježi,
Bi l' mi dala ružu divnu:
Tvoju vjeru, ljubav tvoju?!

V.

Gdje su moji sretni dani,
Gdje je raskoš mog života;
Gdje li nada, gdje li sancij,
Gdje je moja divna ljuba?

Ja sve mišljah: san je strašan,
Da mi ti u grobu snivaš!
Ja sve mišljah: dan će svanut
I ogranut moje sunce!

Zaman misli, zaman nade.
Ti si mrtva, Tugomilo,
Nikad više sinut ne će
Ljubavi mi sunce sjajno!

Ja se jadu odtrč gledam,
Ali zalud, moja dušo!
Gdje se zimom smrznut ne će
Mali val na rijeci hladnoj?

Mali val je i moj život,
Hladna rijeka sreća prijeka,
Zapalo je sunce moje,
Život meni led je zdeni!

1882.

MIR

Mir, samoća, narav tiha,
Ko sred hrama veličajna,
Svuda čar i svjetlost sjajna,
Mir, samoća, narav tiha,
Kano kakva slatka tajna.

Slast i raskoš dušom mojom
Iza teških nepokoja
Razastrla krila svoja,
Slast i raskoš dušom mojom,
Hvala tebi, majko moja!

Mir, samoća, narav tiha,
Tu mi srcu divno godi,
Tu me miso k tebi vodi,
Mir, samoća, narav tiha,
Tu sam barem u slobodi.

1882.

PRIMORČICE

I.

More, more veličajno,
Kad te motrim malo bolje,
Ja se odmah tužan sjetim
Na široko moje polje,
Gdjeno bistra Sava teče,
Gdjeno jablan k nebu siže,
A kraj njeg se za crkvicom
Mali grobni humak diže;
A taj kobni humak grobni
Razdvaja mi srce meko,
Makar da je sada meni
Tol daleko, predaleko!

II.

Ti se dižeš nenadano,
Onda opet paneš;
Čas si mirno, uljuljano,
Kano čedo uspavano,
Časkom opet planeš.

Tako isto slast i tuga
Mog se srca prima;
Čas sam sretan, čas bih plako,
I u mom je srcu tako
Osjeka i plima.

III.

Ali začas sve se smrači,
Tko bi tebe sad opiso?
Ti si kano čelo jasno,
S kog se čita divna misô.

Ali začas sve se smrači,
Mijenu nosi svaka ura,
Pa se čelo naoblači,
Tobom pane silna bura.

Val za valom zapjeni se,
Ti još više ganeš mene:
Kano roblje činiš mi se,
Što se jednoć k svijesti prene.

Slušam šum ti gromoglasni,
Ko da slušam bojni hura!
Uznosi me prizor krasni,
Krasni prizor - tvoja bura!

IV.

Divno li je, kada s krme
Vjetar napne jadra bijela,
A lađica mala leti
Kano s luka brza strijela.

Još divnije, kada vjetar
Udara joj baš u provu,
Još divnije boriti se
Protiv mahu vihorovu.

Premećemo jadro bijelo,
Dajemo mu pravac kosi;
Val nas nosi desno, lijevo,
Al nas ipak naprijed nosi.

Tako sreći moga roda
Ne će se već na put stati:
Ne može l' naprijed ravno,
A mi ćemo - bordižati!¹

1882.

¹ To znači: koso jedriti protiv vjetra.

NA TRSATU

I.

Ja sam rado na Trsatu,
Gdje je divno zlato moje,
Gdje i sada starodrevne
Frankopanske kule stoje.

Te su kule slava naša,
Prošlost naša - more krvi;
Pala slava, a i s kula
Kam po kamen vijek se mrvi.

Jest, kô i te razvaline
Prošlost našu tama krije,
Al kô da se ona mladi:
Kulami se bršljan vije.

A i moja prva ljubav
S gradinom se starom slaže:
Vaj i propast, al ta propast
Ipak novu sreću kaže.

Moja ljubav - razvalina,
Jad i čemer, vaj i zloba!
Al i ona na Trsatu
Diže se iz svoga groba.

Ja sam rado na Trsatu,
Gdje te drevne kule stoje,
Gdje je stara slava naša,
Gdje je divno zlato moje.

III.

Ja sam rado na Trsatu,
Gdje se vidi more sinje,
Divno more, ko i njeno
Divno oko golubinje.

Ko što u tom oku gledam
Svog života udes bolji,
Tako tužan gledam Rijeku,
Odmetnicu i prot volji.

Mislio sam da je u grob
Zauvijek moja ljubav pala,
Al gle, sad je na Trsatu
Opet nikla i procvala.

Tako isto Rijeka naša
Nije za nas izgubljena,
Makar da je pustim zlatom
Otuđena, zavedena!

I kô što ja nikom ne dam
Svoju Riku, sreću svoju!
Tako isto ne dam Rijeku,
Pre ću za nju past u boju!

Ja sam rado na Trsatu,
Gdje se vidi more sinje,
Divno more, ko i njeno
Divno oko golubinje.

1882.

PIJELO

Nebo je tako sjajno,
Cvijeće je tako mirno,
Samo je vjetrić tajno
Poljupcem ružu dirno.

S poljupca toga medna,
Prepuna slatkog milja,
Drhće vam ruža čedna
I vjetrić blagosilja.

Drhćem i ja u sebi:
Dođi mi, željo pusta!
Dođi, da i ja tebi
Poljubim medna usta!

Nebo je tako sjajno,
Mjesec se njime šeće;
Dođi mi, čedo bajno,
Nitko nam smetat ne će.

Dođi, da uz tvoj stasak
Desnicu svoju svijem;
Dođi, da samo časak
Crne ti oči zrijem.

Ako l' već srce tvoje
Čarobne sanke sanja:
Sanjaj bar, zlato moje,
I od mog milovanja.

Sanjaj, da bijelom rukom
Crne ti gladim prame
I da se tihim mukom
Snađu nam usne same.

Sanjam mi, čedo bajno,
Anđel te krilom dirno;
Nebo je tako sjajno,
Cvijeće je tako mirno.

1882.

HRVATSKOJ

Sa tebe su strgli kraljevsko odijelo,
Izranili tvoje božanstveno tijelo,
Robinja si tužna, mučenica prava;
Izdajom i zlobom svezali ti ruke,
Stvorili te žrtvom sebičnosti puke, -
Al te moje srce ipak obožava.

Bijedna si sirota kraj obilja svoga,
Od uresa davnih nemaš ni jednoga,
Doli krasne zemlje, divne grudi tvoje,
Doli bistrih rijeka, tvojih suza sjajnih,
Dol' u gorah gvožđa, osvjetnika tajnih,
Za njimi odavno gine srce moje.

Ah, to mene boli! Ti nemaš slobode,
Nemaš svoje soli, kruha, niti vode,
A kraj svoga divnog i velikog blaga;
U naroda vijeću tvoj se glas ne broji,
Al su tomu krivi zli sinovi tvoji, -
Ipak si mi mila, ipak si mi draga.

Od Jadranskog mora do hladna Timoka,
Od Balkana pa do Triglava visoka,
Svud su tvoji sinci i svud sreća huda;
Tu se oni krste raznimi imeni,
Al su zato redom sužnji zarobljeni,
Jer razdiru sami tvoja divna uda.

Oh, gdje ti je slava, kruna, mač i žezlo?
Zar je tvoje tijelo u krvi ogrezlo,
Da vijek čamiš jadna posred ropskog čama?
Gdje su sada tvoji nekadanji dani,
Gdje su Krešimiri, Zrinjski, Frankopani?
Odavno ih, jao, krije grobna tama.

Ipak hman me pute: Slaba si, malena,
Od rođene djece podlo ostavljena:
Ta i ja sam vazda trpio i strado!
Na lagodi slabić, znadem, živi rađe,
Al slobodu sticat mnogo li je slađe
I žrtvovat za nju svoje žiće mlado.

Nek se diče Rusi svojom veličinom,
I Francezi svojom slavnom otadžbinom,
I Englezi svojim svesilnim mornarstvom!
Ne zaviđam njima sve vrline ote:
Van Hrvatske za me ne ima ljepote,
Ja se dičim njome i njenim "barbarstvom".

Klevetnici pusti, ptice zlokobnice,
Podlost im je duša, nepoštenje lice,
Vrijedaju te tako, moja majko zlata!
A ne znadu jadni da si tisuć ljeta
Prosvjeti i vjeri apoštolka sveta, -
Al Hrvatska ti si, sad im nepoznata!

Jest, Hrvatska ti si! Meni sve na svijetu,
I zanosan evo duši u poletu
Slavim tebe pjesmom, tebi posvećenom;
A jedanput valjda dočekat ću zgodu,
Da se mogu borit za tvoju slobodu,
Pa da jednoć bar te vidim osvećenom!

Ali miruj, srce! Miruj, dušo čista,
Najdivnija nada ko zora se blista:
Budućnost je naša, ma se tko protivi!
Hrvat već i sada ropske lance stresa,
Vesela mu klika ori do nebesa:
"Hrvatska je evo spašena da živi!"

1883.

SAMOKRESU

Vivere est militare.

Seneca

Ko mlad junak u svom resu
Činiš mi se, samokresu!
Ko mlad junak vrele krvi, -
Na kog smjeri - tog i smrvi!

Ali sad još snî tvoj plamen,
Ti si mrtav kano kamen!
Ko i rod mi pun očaja,
Što u teškom ropstvu zdvaja!

Miruj, doć će doba bolja,
Bit će sječe i pokolja!
A ja nisam ropske krvi, -
Svuda ćemo biti prvi!

Iz tebe će do šest puta
Grmnut tada samrt ljuta,
I sa tvojih smrtnih rana
Popadat će šest dušmana!

Šest zlotvora momu rodu,
Što mu gaze čast, slobodu!
Tek ne kreni onda vjerom, -
Odmjeri im pravom mjerom!

A kad padnu klete hulje,
Ne marim te nosit dulje:
Samokresu ponositi,
Ja ću rado - sedmi biti!

1883.

SITNE PJESME

I.

Tiho, noći,
Moja draga sniva,
San se njojzi
Pričom ulagiva;
On joj šapće
O dalekom svijetu,
O klinčacu
Zaljubljenom cvijetu,
Gdje pun milja
Planô divnom bojom,
I za ružom
Povenuo svojom.

II.

Moje nebo,
Ali bez vedrine;
Moje sunce,
Ali bez topline;
Moje ptice,
Al sve tužno šute;
Moje ruže,
Al sve povenute;
Moje polje,
Al bez cvijeća šara;
Moja tuga
I nevolja stara!

VII.

Šute ptice
Posred gnijezda,
Nebom drhće
Bezbroj zvijezda;
Sva je vlažna
Moja kosa,
Ja sve mislim:

Pada rosa!
Al to vile
Plaču lugom,
A za svojom
Malom drugom:
Sjajne kapi
Nad grobom,
To su suze
Za tobom!

XIII.

Tiho je, tiho,
Miruje svijet;
Samotan gine
Salomljen cvijet.

Samotan gine
Salomljen cvijet;
Teško je mladu
Prerano mrijet.

Teško je mladu
Prerano mrijet;
Tiho je, tiho,
Miruje svijet.

XXI.

Kad već ideš
Na taj put,
Ne većaj mi
Očaj ljut:
Povrati mi
Ono bar,
Što ti dadoh
Ja na dar,
Povrati mi
Život moj,
Ne nosi ga
U grob svoj!

XXIV.

Ustaj dušo,
Počinka ti nema,
Majčica te
Na veselje sprema:
Mirtov vijenac
Na glavicu nježnu,
A na tijelo
Opravicu snježnu,
U ručice
Zlatan krstić mali:
Anđeli su
Na pir te pozvali!

XXVIII.

Iz visine
Rajskoga si stana
Gledaš mene
Srećom obasjana.

A ja ćutim
Sunca tračak sjajni,
Tvoga oka
Slatki pogled tajni.

On se meni
Sad u toj svjetlini
Tvojim svetim
Blagoslovom čini.

XXXVIII.

Maljušna je ruža cvala
Sama ukraj puta,
A uz majku djeva mala,
Ljepša po sto puta.

Ružicu je mladić trgo
Na dar dragoj s puta;
Smrt je njemu malu drugu
Pokosila ljuta.

Uvelu su ružu naši
Ljudi ukraj puta,
Al za mojom djevojčicom
Zalud um mi luta.

1884.

SANJARIJE

Tišina svud! Ah! divna li je noć,
U božjem miru sav se nježi kraj,
Ko vedar duh kad tiho mu je poč
U nepoznat nebeski raj.

Tišina svud. U noćnom mraku bajnom
Ko silan grob se mrki krije grad;
O da je tako koprenom mu tajnom
I sav mu skriti jad!
Al jad se, jao, nikad skriti ne da,
Jer za njim mora uvijek suza teć,
I bilo srce hladnije od leda -
Na svoj će način odati ga već.
Ni u mom oku davno nema suze,
Presušio se moje tuge vir;
Ta svijet već davno sve mi - sve mi uze,
I sad je barem mir!
Al jedno jošter uzeti mi neće,
Dok budnu žiću potraje mi vijek,
Dok zadnji dašak duše mi snatreće
Ne prekine moj udes prijek:
Ah! to je zadnje što mi jošter osta
Da melemom mi težak blaži jad,
A to je pjesma umilna i prosta,
I to je suza što ju lijem sad!
Ta suza mi je vrhu svega sveta,
Ta suza sva je mojoj duši moć,
Od očaja što još me čuva kleta
I zorom stvara mojih muka noć;
O nek ju samo hladni prezir zebe,
Nek pozdravlja ju ljudi smiješak tih,
Ja ne lijem ju nikad radi sebe,
Već samo - radi njih!

O ja ću pjevat... plakat! Suze same
Pomračuju mi duh i bistar vid,
Al ja ću pjevat... plakat! To je za me, -
I tog me nije stid!...

* * *

Tišina svud. U divnom polumraku
Ko spavajući lav se pruža grad,
Oslonio o goru glavu jaku,
Ko o grud djeve junak mlad; -
Tišina svud. Ko sav da svijet se spravlja
Da ovaj čas će s teške bijede mrijet.
Al čujder, čuj! Ta to se pjesma javlja:
"Ja ljubim te ko cijeli svijet!"
I u tebi se možda ljubav javlja
I s tvojim srcem slatki bije boj;
A onaj dalje pjesmu si nastavlja:
"I sav sam tvoj, i sav sam tvoj!"
U drugom spratu negdje na visini
Zaškrinulo ko bolna srca jek;
Ti čuješ jasno jek taj u tišini,
I čuješ stakla zvek.
Zaškrino prozor... pa i glave eto,
I to će možda kakav Faust još bit,
I pjevati: "O dođi, Margareto,
Na mojoj grudi snit!"
A još zdaleka, ko da mu se ruga,
Još uvijek ječi onaj bolni poj
Tog noćnika, tog neznanog mu druga:
"I sav sam tvoj, i sav sam tvoj!"

U drugom spratu tamo na visini,
Gdje još je bliže blijedih zvijezda sjaj,
Zajeknulo je nešto u tišini,
A to je bio - uzdisaj.
Mladenac je u tihoj tamo noći
U svoj se bio zavukao kut,
I plako dugo, dugo u samoći
Svog srca čemer ljut.
Ta poklade su. Sav se svijet veseli,
A on je samac, vazda sâm te sâm,
I teški jadi na srce mu sjeli,
O svaki težak - kano grobni kam!
Spomenuo se svojih prošlih dana,
Dok još je bio zanosan i čil,
Dok još mu duša snila bogodana
Svoj raj na zemlji umiljat i mil.
Pred njime samo mala lampa tinja,
Ko da će mahom zgasnuti se na,
A drukče pusto, puka sirotinja,
Ta dvije-tri knjige - svojina mu sva!
Sirotinja! Ah, ona ljuto boli,
Al ipak mladić nije ubog tol,

On ima ono što mu srce voli
I što mu blaži bol.
Sirotinja! Al ona mu je draga,
Rad nje mu neće zdvojan pasti klik:
On ima blago vrhu svega blaga,
I on je - presretnik!
Pred njim na stolu leži slika mala,
S nje neće oka svrnut ni za hip,
Ta to je slika njegovog ideala,
I on ju motri kao božji kip!
I čudne misli glavom mu se roje,
I propadaju sve u jedan tren,
On motri sreću prošlosti svoje
I raj svoj izgubljen,
I glasno misli:

"Ah! i ja sam mogo
U svom životu divnu sreću steć;
A sad sam samac, srvan, iznemogo,
I sve je zalud već;
A ljubio sam tvoje oko plavo
Još više nego cijelog neba svod,
I štovo sam te, štovo, obožavo
Još više nego cijeli ljudski rod!
I što bijaše otac mi i mati
I bez tebe sav pusti život moj:
Milijun put sam ja ga htio dati
Za jedan pogled tvoj!
Oj ljubio sam! Ne, tuj riječi nema
Da kažu žarku moga srca strast,
Za tu su ljubav ljudska usta nijema,
Da ocijene joj vlast!
Na zemlji nikad, otkad svijet taj stoji,
Te ljubavi još nije bilo, ne!
A sad su mrtvi osjećaji moji,
I sad je prošlo sve!
Na svijetu za me sreće bilo nije,
Na svijetu vazda prokletnik sam živ:
Al, jao meni, samu priznat mi je,
Da sâm sam tomu krvi!"...
I zaplako je, zaplako je ljuto,
U ruke krijuć blijedi obraz svoj;
Al sjetna pjesma prenula ga uto:
"I sav sam tvoj, i sav sam tvoj!"
Otvorio je prozor, pa je mirno
U noćni dolje pogledao mrak,
I gledao je nebo neprozirno
I udisao svježni noćni zrak:
Na okno plamno pritisno je čelo,

Da tako hladi žarkih misli roj,
A još se čulo sjetno, neveselo:
"I sav sam tvoj, i sav sam tvoj!"

A mladić gleda kako grad se boči,
I gleda divnih kuća silan red,
I suzom mu se napunile oči,
A srce stisno led,
I mladić smišljo:
"Puste sanje moje,
Zar zbilja vam je sad zauvijek kraj?
Na svijetu za me sve zar propalo je,
A osto samo težak jad i vaj?
Zar uvijek tako samac ću živovat
I samac jadno mrijet,
Gdje sretan eto smije se radovat
Sav božji svijet!
Toliko divnih palača mi eto,
Pa tko mi može reć:
Da i ja neću već za koje ljeto
Bar kućicu si steć?
I u toj kući žuđen raj osnovat,
Koj' ljubav može i siroti dat,
Pa u njem onda kano bog bogovat
I dragu svojom zvat;
Anđelke s njome tetošiti naše,
Da ljubavi nam vrijedan budu plod,
Da jednoć pravog posla nam se maše
Za dom svoj i za rod!
I kad bi jednoć zadnji čas mi došo,
Oj koli lako pustio bih svijet,
Moj život ne bi uzaludno prošo,
Jer ne bi nikad posve moro mrijet:
U mojoj djeci još bi uvijek osto
Moj vedar duh i ponos moj i um,
A samo tijelo, samo tijelo prosto
Prekrilio bi moga groba hum!
A gle ovako! Bože me sahrani
I pomisliti na svoj smrti čam:
U bolnici ću, među sirotani,
Umrijeti jadno zapušten i sam!
I nitko neće zadnji cjelov dati
I s čela smrtni otrti mi znoj,
A za koj' dan već nitko neće znati
Za sav moj život - ko ni za grob moj!
O to je strašno! Bože svemogući,
Koj' čuvaš zvijer i kam i trn i cvijet,

Gdje sav svoj život ginem umirući,
O bar mi ne daj toli jadno mrijet!
Moj dobri bože"...

Gorke suze

Orosiše mu nato obraz blijed,
A on sa stola njenu sliku uze
I upre u nju gled;
I gledao ju, kano što se gleda
Kroz sjajne suze žarkog sunca sjaj,
I gledao ju, kano što se gleda
Života svoga izgubljeni raj;
A tad najednoć stade ju cjelovat
I neizreciv obuze ga čar:
Oj, obmana vam čudno zna djelovat
I stvorit nebo - nesretnikom bar!
Al dok je on uživo rajske slasti,
Sve bliže sjetan bližio se poj,
Pun tajne boli i pun tajne strasti:
"I sav sam tvoj, i sav sam tvoj!"

Da, u taj tren neznanac već je blizu,
Koj' toli sjetno buni noćni mir;
Ah, eno ga u tamnih kuća nizu,
Baš ko da vam je ostavio pir:
On nije sjetan, srce mu je sretno,
Ševrda malo - pa što, bože moj?
Ta nakićen je, al još pjeva spretno:
"I sav sam tvoj, i sav sam tvoj!"

Al čim ga s okna bijedan mladić speti,
Od teška gnjeva smrači mu se vid,
I odmah svoje pogreške se sjeti -
I bilo ga je stid!...
Sa prozora je umakao hrlo
I strven sjeo za svoj mali stol;
Od teške tuge srce mu zamrlo,
A dušu snašla smrtna bol;
I mislio je: "Na čast ti milina,
Što taj ju krije toli nježni poj
Ta to ti pjevaš samo čaši vina:
"I sav sam tvoj, i sav sam tvoj!"

* * *

I mahno glavom, i da jad ga mine
On uze pero, uze papir čist, -

Ta sjetio se sestrice jedine,
I pisat će joj list.

Daleko mu je sestra. Da l' je sretna?
Il pust je njezin ko i njegov dom?
Ah! divna vam je kano ruža ljetna,
A muž ju dobar ljubi dušom svom.
I dječice je dobri bog im dao,
I sav ju kruži ljudske sreće čar:
Ta što je bratu uzo udes zao,
Sve to je sestri bog dao na dar.
Sa oka rijetko suza će joj kanut,
A uprav nikad neće curkom teć;
Kadikad samo teško će uzdahnut:
"Što toli dugo ne piše mi već!"
On sada piše:

"Mila seko moja,
Ah! mene mori očaj, jad i čam;
Ti vesela si, ti i svojad tvoja,
A ja sam evo - sam!
[I znadeš da sam zavidan ti stoga,
Što ti imadeš toli sretan dom;
A za me neće nikad biti toga,
Ja poginut ću sam u jadu svom!]
Pa smišljam zato: što je život cijeli,
Kad nemaš kom posvetit ga na dar,
Kad nema srca da ga s tobom dijeli,
Pa tako uvijek samo patit zar?!
Zar ne bi bilo mudrije i bolje,
Da brzo svršiš sav taj jad i vaj,
Da samo časak budeš čvrste volje
I svemu nađeš kraj?
[Zar nije bolje brzo se dokončat,
Kad nigdje nemaš nikog svog, -
Zar nije bolje, - odmah sam se skončat,
Pa - mir i bog!...]
Uminuti će onda svjetska zloba,
Što pratila me za mog žića sveg;
A ti ćeš milo doći do mog groba
I barem suzu spustit ćeš na njegov!

A ja u grobu bar ću se spokojit
I u njem naći davno žuđen raj:
Da, najbolje je s dušom se razdvojit -
I svemu bit će kraj!"...

Al njemu nešto učini se nato,
Ko da su vrata škrinula mu sad,
I plaho je okrenuo se zato
I sav zadržto tad...
Pred njime divna stajala je žena,
U nje je bio sestrice mu lik;
On htjede kliknut lica začuđena,
Al u grlu mu zapeo je klik:
Ta žena nije sestrica mu vjerna,
Pa makar sličnost kaže mu se s njom,
Jer sestra mu je umilna i smjerna,
A ova divna u veličju svom;
Pa ipak mu se, ipak mu se čini,
Ko da je davno viđao ju već,
Dok još u noćnoj snivo je tišini
Svoj raj na zemlji steć,
I dok je još djetencem malim bio,
Poznavo je tog lica izraz blag,
Nad njegovom je kolijevčicom bdio
Taj divni anđel, toli čist i drag;
A kad je kašnje zlatne kule stvaru,
Sa dragom kako svoj će život vit,
Bez prestanka je mladić si utvaru,
Da uprav takva mora ona bit!
I eto sad je siguran i stalan,
Da i njemu je smilovo se bog,
Da to je drage lik mu idealan,
O kom je snivo za sveg žića svog;
Na njezin pogled čaroban i mio
Napustio ga jad i čemer ljut,
I već je pred nju baciti se htio,
Da izljubi joj koljeno i skut!
Al njeno čelo smračilo se netom,
Ublažio se očiju joj sjaj,
I zapanjen i sav u strahu svetom
Upoznao je - majčin obličaj!
I sad već više nije ni sam znao,
Da l' sestru, dragu ili majku zre,
Jer čim je dulje gledati ju stao
U toj ženi gleda sve tri nje!
I već je htio pitati ju zato,
Odakle njojzi svih tih lica sklad,
Al ona rukom mahnula mu nato
I zborit stala tad:

"Moj dobri družo, je li, ti se diviš,
Jer zateko je tebe pohod moj;

Al ja ti dođoh da mi ljepše živiš,
Da ne zdvajaš kroz cijeli život svoj.
Ja znam da tebe teški jadi more,
Al i druge ti bije jad i čam,
Nu nekoć, nekoć još je bilo gore,
Na svoj je zemlji bio pako sam!
Kad bog je ljude izagno iz raja
Prokletstvom svaki rodio im čin:
Na brata brat je poput ljuta zmaja,
Na oca opet udarao sin;
A sestre su se klale kao zmije,
I rođaci ko svi demoni zli;
Za kćerku mati brinula se nije,
A opet nju sramotila je kći!
Sa anđeli sam i ja te strahote
Promatrala sa divnog neba svog,
I težak uzdah duši mi se ote:

"O hoće l' im se smilovati bog?"
A višnji bog je baš u časku tomu
Kraj mene stajo, čuo uzdah moj,
I odazvo se milosrđu momu,
I blagoslov podijelio mi svoj:
"Blagoslovljen si među kerubini,
Blagoslovljen je i tvoj naum svet,
Daj slobodno se dolje k zemlji vini
I popravi zabludjeli mi svijet!"
A ja sam brzim vinula se letom
Na ovu zemlju, na tu suznu dol,
I kano vila letjela sam svijetom
I krijepila ga, blažila mu bol;
I još je bilo dosta dobrih ljudi,
Kod kojih nije pust mi bio trud,
Božansku iskru iz dna svojih grudi
U njihovu prenosila sam grud,
Plemenštini i ljubavi i vjeri
I svemu dobru krčila sam drum,
Učeći da se čovjek po tom mjeri
Koliko vrijedi srce mu i um!
I prem ugodit nisam mogla svima,
To mnogi nauk prihvatiše moj,
I uvijek je pričinjao se njima
Ko rajski romon slatki govor moj.
Pa eto i ti već si slušo mene
Prem nepoznat je moj ti bio lik,
Kad prvi put iz duše zanesene
Tvoj ljubavni se prvi trgo klik!

Jer ja sam Pjesma, kćerka nebesnika,
Za kojom svatko čezne dušom svom;
Jer ja sam druga sviju ljubovnika,
I sestra draga, pa i majka k tom!
I zato evo dođoh sad i k tebi,
Da ublažim ti težak vaj i jad,
Da možda i ti po zlu pošo ne bi,
A još si krepak, još si toli mlad!
Ti mnogo si, al uzaludno mašto,
Jer zaključak je tvoj posvema loš:
Dokončat se! A reci, momče, zašto,
I s kojim pravom još?
Zar zato tek što nisi raja steko,
I što na svijetu nisi anđel živ?
Al gle, moj družo, nisi l' i sam reko,
Da sâm si tomu kriv?
Pa zar je sva ti sreća neviđena,
Za koju tek bi bio život jak:
Da grli te i ljubi draga žena,
Da s njome sklopiš brak?
Zar je to žiću svrha ti jedina
I svemu tvomu nastojanju plod,
A zar ti ništa nije otadžbina
I cijeli ljudski rod?
Ah! dobro, družo, kad si ti bez žene
Sav nesretan i tog života sit:
Ne očajaj, već evo uzmi mene,
A ja ću tebi vjernom drugom bit!
Priredit ću življenje ti božansko,
Podijelit ću ti nadzemaljsku moć,
Za dom ćemo i pleme čovječansko
Pripravljat bolju sudbu dan i noć!
I ti ćeš tako svog se neba dovit,
Kog nikoj' ne bi dao ti ga brak;
A cijelo će te ljudstvo blagoslovit,
Kad jednoć grobni prekrije te mrak!
A budi čovjek!"...

Uto munja bljesnu
I razdera u srdžbi oblak siv:
I tresnu grom, i netko s vrati tresnu, -
U moju sobu stupi davo živ!
Tek kost i koža bila je na njemu,
A s oka zavist sipala svoj jad;
Ne pitah ga, al sudeći po svemu,
Bijaše to - gospodin Glad!
On nasmija se, iskesi mi zube,
I lajat poče kao bijesan pas:
"Oj uzmider ju, uzmi, moj golube,

I bilo ti u dobar čas!
Obljubi ju u zanosu svom plamnom,
I nećeš za taj pokajat se čin:
Al moraš onda živjeti i sa mnom,
Jer ja sam - njezin sin!
Oh! ona ti je vrlo nježna mati,
U ljubavi ti nema para njoj;
Al samo kruha - kruha neće dati,
O uzmi ju, o uzmi, brate moj!" ...
I grohotom se htjede bacit na me,
Na čelo da mi cjelov tisne svoj,
A ja protrnuh tad od strave same
I već me smrtni obasuo znoj.
Ja ne znam je l' to bio san il java,
Je l' bio vijek, il samo kratak mig?
Al znadem da je gorjela mi glava,
Ko da je na njoj bio pakla žig;
Ja ne znam kud ni kada niti kako
Iščeznula je Pjesma vidu mom;
Al dobro znadem da sam ljuto plako,
A na nebu urlikao je grom!

*

Još otvoren je prozor izbe moje
A ja još k nebu bacam pogled svoj,
I gledam kako oblaci se roje
Ko mrkli divi pripravnici na boj;
Na jednoj strani crni su i žuti,
Na drugoj bijeli, čisti kano snijeg,
Na jednoj ravni, čisto polegnuti,
Na drugoj strmi kano strmi brijeg.
Sad sabiru se, sad se opet rijede,
Raširuju se u što veći krug,
Al ipak vjerno jedan drugog slijede,
Jer druga neće ostaviti drug;
Tek neki su se nešto naprijed dali,
Al tih je malen, vrlo malen broj, -
Ah! ja već znadem: to su generali,
Pa svaki sada motri odjel svoj!
I što ih motrim oštrije i dulje,
Sve više mi se mili prizor taj:
Sukobit će se mahom divlje rulje
I nastati će strašni okršaj!
Zasijevnuti će munja plamenita
I parati ih svojom silom svom,
A poput silna topa ubojita

Zagrmjeti će urnebesni grom
Sa praskanja i lomljivine puste
U crno će se cijelo nebo skrit,
Oluja će im razbit čete guste,
A mjesto krvi - kiša će se lit!

Al kada mine okršaj im silni,
Zasinuti će opet sunca sjaj,
A nježne hvojke, cvijeci će umilni
Još blagoslovit ljuti sukob taj.
Na novi život zemlja će se ganut
I svakog milja donijeti na dar,
A božja narav svojski će odanut
I razvit cijeli svoj božanski čar;
I sve to, sve će veselo uživat
U svojoj sreći cijeli ljudski rod,
A nad njim će se ljupko osmješkiat
Ko božji obraz čist nebeski svod.

Ah! tako biva iza takva boja,
I sve je sretno, svud je blažen mir;
Al inače je kad se braća moja,
Kad ljudi se na krvni zovnu pir!
Jer osjećaja ljudskoga u njima
I zadnji tada uništi se trag,
A samo pako smije im se svima,
Jer brat je bratu rođenomu vrag!
Zanesen u te misli toli nujne
Još uvijek motrim mrka neba gnjev,
Al uto tračak mile zore rujne
Zablista časkom kao munje sijev;
I nehotice tiho i lagano
Na istok svrnem bistar pogled svoj,
A nebo je crveno, usijano,
I tamo braća ljuti biju boj!
Jer jedan brat je usto za slobodu,
A drugi nije htio za to znat,
Već jedva dobru dočekaو zgotu,
Da na njegov srne kano dobar brat!
I sad se tuku, ražaju i kolju,
I tako ljepšu spremaju si kob:
Za dušmane baš sreću nikad bolju,
A za se, za se - samo crni grob!

Na istok još je gledalo mi oko
I pozdravljalo novog sunca sjaj,

Al tad u zraku spazih poverljivo
U zlatnoj magli divni prizor taj:
Dva anđela su nosila junaka
U božji raj, u onaj bolji svijet,
Sva prsa krv je oblila mu jaka,
Ah! toli mlad - i već je moro mrijet!
Al jošter sablju rukom drži čvrstom,
A obraz mu se ljupko smiješi sav;
Na glavi šuba s dvostrukim mu krstom,
A podno krsta dvoglavi je lav.
"Oh! znam te, znadem, junački mi družo,
I ja bih htio toli dično past,
Jer na tvom grobu bršljan će i ruže
Uz blagoslov tvog harnog roda cvast!
Oj, ti si sretan!..."

Uto iznenada

Iščekujući mi i taj prizor već,
A preda mnom pojavila se tada
Rugoba prava, da ne mogu reć:
Je li sličnija li srdu, li hijeni,
Je li ljudskog lika, li je divlja zvijer;
Al vijek u duši činilo se meni
Da takva mora biti pakla kćer.
I ona, zmijske pogladiv si kose,
Prozborila mi:
"Slavu želiš steć?
Ej dobro, sinko! Nek te vrazi nose,
Al ja ću sada istinu ti reć!
Nenavist ja sam, sanjaru moj mladi,
Tolikim ljuba, to ćeš priznat sâm!
Ja motrim sve što cijeli svijet taj radi,
I samo zato vazda sve i znam.
Taj junak komu zavidiš toliko,
I on je mogo drugu slavu nać;
Al on se nije nikad žiću sviko,
I zato smrt je morala ga snać.
On ulaz je u Dragomanske klance
Obranio uz natčovječji boj,
Sa dva-tri samo druga neprestance
Sustavljao čitav dušmanski je voj,
I cijelu četvu spasio je tako
Zemljaka svojih od sužanjstva zlog;
Al kad je pao: tko je za njim plako
I tko je samo uzdahnuo stog?
Ni živa duša! S drugimi i njega
Pod zajednički bacili su hum,

A sad mu spomen od junaštva svega
Još vije samo gorskog vjetra šum!
I to je sve! Jer kad se kući vrnu
Drugari mu u dom mu zapušten,
Još možda majci vijest će donijet crnu,
Da kukavica sin je bio njen!
Gle, to je slava! Je li, nije l' divna,
Zar nije za nju vrijedno past u grob?
Al zašto mu je sudba bila kivna,
I zašto se je rodio ko rob?
Jer slava ti je tek za velikane
I samo njih u krilu trpi svom,
A nikad nije i za sirotane,
Jer za njih nije ništ' na svijetu tom,
Već samo glad i prezir i rugoba
I protiv tog ni pisnut neće smjet;
Vrh gospodskoga svijet tek plače groba,
A tko da mari što kad umre kmet!
Stog slušaj mene! Zgrči novac sjajni,
Jer samo njim ćeš k slavi utrt drum;
Da, to je tajna svakoj drugoj tajni, -
A sada: Zbogom! Skupi u se um!"...

I nestalo je poput grozne sanje,
A glavom čudan šumio mi šum:
Sâm plač i plač, i teško uzdisanje, -
I skoro mi je smalaksao um!...

*

Na istoku već odmakla je zora,
Pobljedio već obraza joj ruj;
A mene teška morila je mora
I gorak me je obuzeo nuj;
Na toplo srce mraz i led mi pao,
Ohladio ga čemer, jad i vaj,
I zdvojan sav razmišljati sam stao:
O što je čovjek, što je život taj?
O što je ljubav, što li pjesma, slava,
Kad ve to može ljudski život strt!
I očajno je klonula mi glava:
Ah! sve je zlo! A dobra tek je smrt!

1886.

SNIVAJ, JANJE

Tiha noći,
Kad ćeš doći,
Da i mene grliš ti?
Nebo tije
Suze lije,
Moje janje slatko spi.

Snivaj, janje,
Slatke sanje,
Kako ćemo slaviti pir!
Snivaj sreću
Raja veću -
O ta tih je - groba mir!

Cvijeće struji
Na oluji,
Dok ga smrvi vihra huk;
Moje zlato
Umiljato
Davno krije smrtni muk!

Noć je nijema,
Narav drijema,
Na tvoj grobak mjesec sja;
Snivaj blago,
Čedo drago,
Snivaj - kol sam sretan ja!

Tiha noći,
Kad će doći
Smrt, da blag mi pokoj stre?
S teških jada
Duša strada,
S tuge živo srce mre!

1887.

PROSJAKOV BOŽIĆ

Svuda ciča zima. Bijeli snijeg praminja,
Na prozorih se mrazno cvijeće ledi;
U peći glavnja veselo plaminja,
A oko stola kućna čeljad sjedi,
Na stolu svega, što god srce želi,
Što dobrim ljudim daje milost neba;
A marljiva se reduša veseli,
Što pogača joj baš je kako treba.
Domaćina ju uzimlje i krsti
I daje svakom po komadić jedan. -
Oj, kol je slatka, sve se ližu prsti,
Da, to je bogme zalogajak medan!
A onda valja zapjevati glasno
"Narodio se Isus, slava Bogu!"
I već se dječja grla čuju jasno,
A stariji ih prate, kako mogu.
Sred stola badnjak sav u sjaju gori
I zadržće, kad vjetar jače hukne:
"Narodio se Isus!" pjev se ori,
Kroz tihu noć se ori i zamukne.

A vani mir je, te bi svaki glasak
I lepet ptice začuo u lijetu;
Tišinom narav slavi sveti časak,
Kad Spas božanski rodio se svijetu.
Kadikad samo čuješ lavež pasa,
Za zečjim tragom što se pusti gone;
Kadikad samo, kano u pol glasa,
I praporci na saonah zazvone;
A inače je tiho sve i mirno
I veličajno bez kraja i mjere;
Na drvlju inje blista se prozirno,
A sjajne zvijezde na nebu trepere.

Domaćina već duge brke gladi,
Već vidiš, da će dobre volje biti,
I već iz torbe čaturicu vadi:
Medenjarka će rakija se piti!
Domaćina će prvi, pa će reći:
"Narodio se Isus, slava njemu!
Nek ovu kuću zatekne u sreći
I nek donesu sreću svijetu svemu!"
I prvi gucne, redušu poljubi,

A za njim gucnu svi i svi se ljube;
Veselje im u tihu noć se gubi,
Baš kô da čuješ gukati golube.

Domaćina i opet malko gucnu
I čuturu tad odmače od usta,
Jer začu nešto, kô da netko kucnu,
To nije samo zamah vjetra pusta:
Sve "kuc i kuc" na vratima se čuje,
Polako, slabo, kô da drhće ruka,
I kô da netko tiho jadikuje
I uzdiše sred grobnog noćnog muka.
"Otvori!" veli gazda. Momak skoči
I vrata mah otvoriše se stara,
A svakomu ustrmiše se oči
U prosjaka, u jadna ubogara.
On drži kapu, glava mu je bijela,
Sjedina mrke probila mu kose,
U samih dronjkih prilika mu cijela,
A noge drhću, još ga jedva nose;
Pod pazuhom mu tambura je vjerna,
Iz opanaka vire prsti goli.
A u oku mu tuga neizmijerna:
To oko plače, plače, milost moli.
"Uniđi-der!" domaćina mu veli,
"Uniđi-der, u ime dobra Boga!"
A prosjak uđe. "Pomoz' Bog!" im želi
I stresa inje mraza ledenoga.
Od zime drhće, topli mu je dašak
Zamaglio bistrinu dobra vida,
I silno se crveni siromašak
Od studeni, a možda i od stida.
Al umiljato pozdravi ga gazda:
"Narodio se Krist!" I za ruku ga uze,
A prosjak reče: "Hvaljen budi vazda!"
No zadnju riječ zatomiše mu suze.

I primiše ga lijepo, milostivo,
Ko dobri znanci prijatelja stara;
Nahraniše, napojiše ga divno,
Mog prosjaka, mog jadnog ubogara.
I lijepo mu je, ko da je u raj, u
Razvedrilo se sumorno mu čelo,
I sve bi ih u jednom zagrljaju
Na svoje srce pritisnuo vrelo.
I sve ih motri, oko mu se rosi,
U sjajnoj suzi harnost mu se blista,

A uzdisaj ju k božjem nebu nosi,
Da na njem zasja kao zvijezda čista.
I samo veli: "Do vijeka vam hvala!"
I jedva tešku uzbuđenost skriva;
A grud mu drhće, kao ptica mala,
I harnom dušom sve ih blagosiva.
A gazda veli: "Sve je Boga radi,
Koj danas po svom spasio nas sinu;
No reci, kakvi stigoše te jadi,
Da nisi sad uz svojtu i rodbinu?
Već da se jadan potucaš po svijetu,
Gdje zemlju svu već snijeg u bijelo zavi,
Te već i ptice zamiru u lijetu,
A cijeli svijet svog Spasitelja slavi."
Al prosjaku se odmah smrče lice
I desnom rukom za srce se shvati,
I do dvije kapi, suze očajnice,
Pokazaše, koliko bogac pati.
"Ja nemam", reče, "svojte ni rodbine,
Na svijetu sâm sam poput panja trula,
I sve je moje slasti i miline
Već davno crna zemlja mi zasula."
I riječ mu zape... Uzdisat je stao
I davio ga gorkih suza vrutak;
A svim je bilo iskreno ga žao,
I svi su koji šutili trenutak.

Kad led se tali, mora briznut voda,
Pa ispod njega mora van izaći;
I kad god koja raznježi nas zгода,
Tad oduška nam mora srce naći.
I prosjak je raznježio se tako,
Pred dušom mu se stala prošlost redat,
I časak je kô malo dijete plako,
Pa onda tiho stao pripovijedat:

"Što živim i što pamet mi se sjeća,
Tom svijetu samo pastorče sam bio,
I nisam nikad znao, što je sreća,
Ta jedva na nju pomislit sam smio!
Još vrlo mladu preminu mi majka,
A Bog i ocu brzo smrt dosudi,
I tad se na me digla prava hajka,
Ko divlju zvijer proganjali me ljudi.
I ono malo, što mi jadnu osta
Od očinstva i materinstva moga,
I ono malo brzo plijenom posta

Mog skrbnika i roda sebičnoga.
Al to je, braćo, pripovijetka stara,
I znam, da baš zanimati vas ne će,
No mene boli, meni srce para,
Jer baš oko nje zla mi kob se kreće.
Bez oca i bez majke! U tih slovih
Najstrašnija je kletva tog života,
A pod njom i ja pučinom zaplovih
Očajanja i mukâ i strahotâ.
A slabašna je još mi bila ruka,
Jer jedva ljetu petnaesto prevalih,
I tako ostah kao slamka puka
Na jarosnih i uzburkanih valih.
I kao čun bez kormila i vesla
Što bura baci hridinom u srijedu,
I mene tako sudba je zanesla
I bacila u nevolju i bijedu.
No slava Bogu! Slava mu i dika,
Izvršila se presveta mu volja,
I možda za me jasnog očajnika
Na drugom svijetu bit će sreća bolja;
Na ovom svijetu ja ju tek naslutih,
Kad prvi puta vidjeh čedo bajno,
Kad prvi puta u srcu oćutih
Čeznuće neko i ganuće tajno:
I mislio sam, zvijezde ću doseći
I od njih skovat rajsku krunu pravu,
I ručice i skute joj ljubeći,
Ovjenčati joj anđeosku glavu.

No sjajne zvijezde bile su visoko,
Nebesko mi daleko bilo carstvo,
I jedva k njemu dopiralo oko,
A blizu samo - moje ubogarstvo.
Al brzo se od snatrenja osvijestih,
I prestadoh po zraku kule gradit,
A sjekira mi nađe se u pijestih
I stadoh ljudski, stadoh svojski radit:
Oćutih brzo slast poštena rada,
Tvrd kruh mi bješe - pogačica meka;
A dušu tajna krijepila mi nada,
Da još sa Savkom ipak raj me čeka.
No mome raju nije bilo traga,
Jer kad već skucah dost' imetka svoga,
Tad lijepo pođe moja Savka draga
Za boljega momka, sina kneževoga.
A ja?... Oprosti, milosrdni Bože,

Nečastivi me na dno pakla hiti;
I što sam znao, nikud iz te kože,
I što sam znao, već sam stao - piti."

I opet plač ga počeo da guši,
Te zadnje riječi izusti promuklo,
A nešto čudna jeknu mu u duši,
Baš ko da mu je jadno srce puklo.
A gazda uze čuturu u ruku
I reče: "Gucni, malko se okrijepi!"
A prosjak drhtnu u svom teškom muku,
Pa šaptnu: "Hvala, golube moj lijepi!"
"A što bi dalje?"... "E, moj dobri Bože!
Što bilo dalje, bilo je i gore;
Na kog se jednom teški jadi slože,
Tog dotle more, dok ga ne umore.
A mene jošte nisu, hvala Bogu!

Još uvijek nosim živu glavu svoju,
I još po koju kaplju gucnut mogu,
Pa onda čujem anđele, gdje poju.
A Bog je meni tamburicu dao,
Još jedinu mi utjehu i drugu,
I njom sam se već davno hranit stao
I njom već davno blažim svoju tugu.
Al sad su teška, preteška vremena,
I već mi ruka drhće, ja već staram;
I tamburici već je pala cijena,
I gle - u dronjcih sad se već vucaram,
A vani zima užasna i ledna,
Na očiju smrzavaju se suze;
Al još me više zebe misô jedna:
O, što bih bio, da me ona uze!
I ja bih bio čovjek svoj i vrijedan,
Da sreća me u svoje uze krilo;
A sad sam bogac, sad sam prosjak bijedan,
No valjda tako suđeno je bilo!"...

I jadnik vlasi pogladio sijede
A ruka mu se kao šiba tresla,
Na licu ruže procvale mu blijede,
A mašta mu daleko se zanesla:
On vidi nju, mladoliku i jedru,
I veselu i nestašnu kô srnu;
On vidi nju i svu joj sreću vedru,
Al prebrzo i nesreću joj crnu!

Već dobri Bog je dječice joj dao,
No ona nad njom nariče i tuži,
Jer muž joj je goropadan i zao:
I nju i djecu tuče već i ruži.
A on bi... on bi... Što bi on, sirota?
Sve slasti bi joj sasuo u krilo, -
I žrtvovao sreću svog života. -
Al nije valjda suđeno mu bilo.

I svi kô nijemi samo u njegov zure,
Kô da je mrtvac pred njima u lijesu;
A s očiju mu suze curkom cure,
I sve na tijelu dronjci mu se tresu.
"Daj gucni jošter! Počinku je hora,
Kraj peći, ženo, postelj mu priredi!
Zaboravit se sve na svijetu mora
I trpit sve, što komu Bog odredi."
"I slava Bogu!" šapnu prosjak tiho,
Kraj peći ležeć na svom mekom logu;
I Bog ga je u slatki san zanjihio,
Jer skrušeno je molio se Bogu:
On vidi Savku, vidi svoju ženu,
Za poslom bježi kao srna hitra,
I vidi svoju djecu premilenu, -
I blažen mu na usnah smiješak titra;
I staračke mu nadimlju se grudi,
I šapće blažen s tih nebeskih snova:
"Oj, za sve Bogu čast i hvala budi,
I slava mu u vjekove vjekova!"

1890.

NEVENKE

XIII.

Travom nikle jagode,
Kao krvca rujne,
Al su glavom ponikle,
Kao da su nujne;
One ne će povjerit
Niti tračku sjajnu,
Niti malom leptiru
Svoju sjetnu tajnu;
Ali miris odaje,
S česa bol im pusta:
Što su od njih rujnija
Tvoja divna usta.

XIV.

Već mnogomu je momku
Dogodilo se isto:
Nastradalo je srce
Pošteno mi i čisto;
Božanstvena je djeva
Očarala ga svega,
Poželila ga, te sam
Poklonio joj njega;
I uzela ga mala,
Da igračku imade,
I rastrgla ga brzo
Na sićušne komade.

XV.

Čitala si valjda priče
Iz istočnih bajnih strana,
Od toliko divnih vila
I mladića sirotana;
Pa je možda s tajna milja
Mlada grud ti zadrhtala
Al ti valjda svim tim pričam

Nisi ipak vjerovala;
A gle priče sad u zbilji:
Ti si vila odabrana,
A ja jadan najjadniji
Od svih jadnih sirotana.

1892.

IDILE

I.

Ja te žarko ljubim, rodno selo moje,
Gdje mi one male kolibice stoje,
Kô na bujnom polju golubice sive,
Pitome i blage, skromne, dobrostive.
Oko njih se mala šumica zeleni,
Ptičice žubore u njezinoj sjeni,
Umilna se ševa pjesmom k nebu hita,
Prepelica javlja iz zlatnoga žica,
Slavuj dragoj pjeva na tananoj grani,
Kos mu se odziva u zelenoj brani,
Potočić skakuće kroz to ravno polje,
Kano živo čedo, kad je dobre volje,
Zlatno mu se sunce s neba osmješkiva,
Pa ga od milošte traci si cjeliva:
Površinom vode odmah alem plane,
Kud mu samo jedan zlatan cjelov pane.
Travica se svija kano svila meka,
Kad joj vjetrić dođe, prijnan iz daleka,
Da jednakim čuvstvom miluje i ljubi,
Klas i vlat i listak, cvijet i kamen grubi.
Na livadah stoji sijeno nakošeno,
Po busencih svuda cvijeće je šareno,
Jagode i ruže takme se rad boje,
Rujne su kô usne u djevojke moje!
Pa te milo zovu, pa te milo mame:
"Daj-der nas uberi!" govore ti same.
Sva je narav sretna, sva se pogizdava,
Kano da se s cijelim svemirom vjenčava,
I gdje vidu nije, da još dalje hrli,
Tu ljubovnik svemir dragu zemlju grli,
Ona mu se ljubko na cjelove smiješi:
Tko iskreno ljubi - nikada ne griješi!

V.

Razboli se Ivo, materino dijete,
Baš u predvečerje nedjeljice svete;
Dolaze mu brižne bajalice bake,
Donoseć mu lijeka trave svakojake.

Jedna mudro veli: "Smamile ga vile,
Tu bi mu nevenke od pomoći bile!"
Ali druga misli: "Baš mi reć valjade:
Ureklo ga koje zloćudno čeljade!"
Bolan Ivo samo uzdiše i plače,
Pa napokon majci govoriti začē:
- Znaš li, mila majko, Bog ti raj nagodi,
Gdje se božjim svecem kod nas kolo vodi,
Pred jablani tamo, pred crkvicom bijelom,
Tamo sam ti ranjen ubojitom strijelom!...
"Ah sad dobro znamo!" kliknuše sve bake,
"Tamo zlobne oči uriću junake!
Al će i tu pomoć milost blagog neba:
Uroke mu samo brzo bacit treba!"
Donesoše vode, a u loncu sivu,
Pa bacaju u nju žeravicu živu,
Spominjuć uz svaku jedno ljudsko ime,
Ne bi li se zlobnik pronašao time!
Jer uz čije ime žeravica živa,
Gaseć se na vodi, ostane i pliva:
Taj je stalno krivac jadu mu žestokom,
Ureko je njega svojim kobnim okom!
Za žeravkom žera sve u lonac pada,
Al će Ivo bolan porugljivo tada:
- Manite se, bake, običaja ružna,
Od tog lijeka nema spasa za me tužna!
Ah, bez jedne ruže nema mi obstanka:
Mene je urekla - Milićeva Anka!...

1895.

TRI ČAŠE

Opet mi je došla moja tuga stara,
Da se opet sa mnom malko razgovara.

Ona meni veli: "Zdravo, moj brajane,
Kako li mi živiš, kako traješ dane?"

A ja njojzi kažem: - S tobom kojekako,
Ali kad sam samac, zlo i naopako!

Tebi mogu reći što mi tišti grudi,
Govorim li ljudim, ne vjeruju ljudi.

Jedina si ti mi što me slušaš slijepo,
Sjedni zato k meni, ogrli me lijepo!

Da nam bude ljepše, evo do tri čaše,
Ispit ćemo skupa sve u zdravlje naše.

Prva mi je čaša puna starog vina,
Imam ga već davno s groba materina.

U toj drugoj čaši - to je vino mlađe,
Iza mrtve drage, al je zato slađe.

A u trećoj mi je ponajljepše boje,
To je vrela krvca otadžbine moje.

Pokušajder samo kako blaži grudi,
Čovjek pije, pije, dokle - ne poludi.

Ali zašto dršćeš, što li ti je sada,
Te za čašom čaša na zemlju ti pada?

Nisam znao da ćeš tako luda biti,
Pa mi čaše razbit! Što ću sada piti? -

Ali baka reče nakon stanke duge:
"Ne brini se za to, donijet ću ti druge."

Sve tri pune suza, otrova i žuči,
Kad ih samo nagneš, srce će ti pući."

I već na prag stara stupa s jednom nogom:
- Vрати mi se skoro! - "Hoću, dušo, zbogom!"

1895.

HRVATSKA HRVATOM!

Prenimo se, braćo mila,
Hrvatska nas vila zove,
Predivno je udesila
Skladne gusle javorove,
Pa nam uz njih pjesmu poje
Snagom dosad nepoznatom:
Neka bude svakom svoje,
Hrvatska Hrvatom!

Trista ljeta već je dosta,
Što smo krv za druge lili,
Te nam jedva duša osta,
Prem smo nekoč divi bili;
Složimo se sin sa sinkom,
Rod sa rodom, brat sa bratom,
Složimo se pod lozinkom:
Hrvatska Hrvatom!

Sjetimo se, što je bila
Hrvatska nam draga mati,
Pa nastojmo iz svih sila,
Da se stara moć joj vrati;
Već s Balkana sviće zora
Svom ljepotom umiljatom,
Bit će opet, što bit mora;
Hrvatska Hrvatom!

Već smo svega tuđeg siti,
Ne tražimo, što je tuđe,
Al ne ćemo više biti
Tuđe sredstvo i oruđe;
A da vazda krvarimo
Za probitak tuđim svatom,
Već sad gromko uskliknimo:
Hrvatska Hrvatom!

Ako li se vrazi maše,
Da se slavni rod nam smrvi,
Branit ćemo, što je naše,
Sve do zadnje kapi krvi!
Već nas ne će zastrašiti
Niti patnjom, niti zlatom,

Vijek će nam ideal biti:
Hrvatska Hrvatom!

Nestat može kruglje zemne,
Sunašce se može maći,
Ali nas će uvijek spremne
Na braniku roda naći;
Dusi će nas pradjedova
Bodrit vjerom obilatom,
Ključći nam iz grobova:
Hrvatska Hrvatom!

1895.

NOĆ NA UNI

Na brežuljku s crkve male polak noći zvonce bije,
Sve je mirno, sve je tiho, nigdje glasa čuti nije;
Samo čuješ u daljini srebropjene žubor Une,
Obasjane blijedim sjajem, blijedim sjajem divne lune.

Gle najednoč sjajne magle, gdje se sjajem lune diže,
Pa sve više u vis raste i već do nebesa siže;
A iz magle čudni ljudi sablasno se dizat staše,
Oj, kakvi su, strah te hvata, svojim likom svakog plaše.

U koštanim u rukama vidiš, kako mače drže,
I u bojni red se stave, te sad stupat počmu brže;
Vidiš im i bojnog vođu, zapovijeda mirno njima,
Mislio bi: u boj idu, da se svete dušmanima.

Al se u to magla spusti, divne lune više nije,
Nesta magle i vojnika, opet posta ko i prije;
O po noći uvijek tako dižu se vojnici pali,
Kojeno su brzi vali hladne Une pokopali.

1898.

NOVI VIJEK

Devetnaest stoljeća,
Otkako na svijet dođe čovjek Bog
I reče ljudma: Ljubite se, braćo,
Kô prava braća. Svi ste jednaki,
Jer svi ste djeca jednog vječnog oca,
I praštajte i samim dušmanima,
I što vam ne bi bilo po volji,
Da koji bližnji vama učini,
Ne činite ni svojim bližnjima!
Devetnaest stoljeća,
Što Spasitelj na križu proli krv,
Da iz zla spasi bijedno čovječanstvo,
Da na toj zemlji opet zavlada
Jednakost, sreća, mir i pravo ljudstva,
Opraštanje i ljubav, pravica...
A što je danas?... Svijet pod oružjem,
Na svoga brata reži rođen brat
I traži svoju slavu samo u tom,
Da ogrezne u svoga bližnjeg krvi
I da mu svetu uništi slobodu.
Da, sva je zemlja samo Golgota,
Na kojoj pati bezbroj mučenika
I umire na križu svojih muka,
A mučenici nisu pojedinci,
Već potlačeni cijeli narodi,
Što izdišu u svojem teškom ropstvu.
A zloduh svijeta kliče: Ja sam sila,
Pred kojom mora u prah poleći
I istina i ljubav i sloboda,
Jer ja ne poznajem drugog zakona:
No tko je jači - slabijeg da kvači!
A anđeo je mira zaplakan,
Na zemlji leži sputana pravica,
U okove je sputana sloboda,
U negvama je bratstvo i jednakost,
A istini su zavezana usta.
Al zato svijetom bahato se koči
Drzovita i podla licumjernost
I gnjusna himba, laž i prevara,
I nevjera i crna izdaja:
Po cijeloj zemlji bestidno se bane
I slave svoje bijesne orgije.

Kô strašni demon, krvlju opojen,
Devetnaesti nas vijek pogledava
I peri u nas svoje strašne oči,
I ceri na nas svoje strašne zube,
I diže u vis svoje strašne ruke,
I maše kesom, punom srebrnjaka,
I smije se, kô izdajnički Juda,
I užasnim dovikuje nam glasom:
"U ovoj kesi sva je ljudska sreća,
Za novac možeš dobiti sve, što hoćeš:
Bezazlenu i čistu djevicu,
I krasnu ženu, mudra prijatelja,
I slavno ime, znanje i priznanje,
I topove i oštre bajunete,
I vlast nad ljudma, slijepu im pokornost,
Da za te čine grozne zločine,
Da svojoj braći truju opstanak,
Ne boječ se ni savijesti ni Boga!"
Al ide novi vijek...
Za desnicu ga genij ljudstva vodi,
A nad njim vjera drži sveti krst,
Božanskim blagim sjajem obasjan,
A plamnim slov'ma napis je oko njegov:
Pod ovim znakom slavno ćeš pobijedit!
Pod ovim znakom nastalo je sve,
Što ima lijepa i plemenita
I dobra na tom prolaznome svijetu.

Devetnaest stoljeća
Sva sila pakla gleda da ga skrši,
Al on se diže svet i uzvišen
Nad cijelim svijetom, cijelim svemirom,
I pod njim će il prije ili kašnje
Zavladat mir i nastat raj na zemlji,
Jer on je ljubav, on je požrtvovnost,
Pregaranje i samozataja,
Opraštanje i bratstvo i jednakost,
Sloboda, sreća, utjeha i nada.
U zalud na nj se diže krvni mač
Sa strašnim geslom: sila je nad pravom!
U nj pouzdano pogled upiru,
Svi nesretnici, bokci i slabići
I potlačeni mali narodi.
On sja u ruci božjeg svećenika
Kô sveti simbol mira i pravice
I pravog ljudstva. Pred njim mora pasti
Mač silništva iz ruke đavola,

A bratska ljubav krila će raskrilit
Nad cijelim svijetom, cijelim svemirom,
I ljudi bit će - ljudi!
Nagodi, vječni Bože Gospode,
U novom vijeku bijednom čovječanstvu,
Da spozna svoju pravu zadaću
Na ovoj zemlji, da Te smjerno slavi
U ljubavi i dobru i pravici,
Da nade sreću u Tvom imenu
I da se klanja Tvojem veličanstvu
I sad i na sve vijeke. Amen.

PAS I BUA I MUA

Mala govedarska basna
A, e, i, o, u,

Pas nagriza koru kua,
A njeg opet grize bua;
Pas se htjede otrest bue,
Ali eto na nj i mue;
Pas ostavi krušac sui,
I tad reče: "Moje ruo
Nije za vas, buo, muo!"
Pa šik repom po trbuu
I potjera buu, muu.

LOS BALADOS ESPANJOLOS²

Don Emilios Amrussjanos,
Unos grandos Obzorjanos,
Duplikados doktorados,
Načelnikos Zagreb grados:

Se žestokos zaljublados
Nellos unos pucos mlados:
Fakultados Medikados,
Los imajos vrlos rados.

Don Stefanos Popofichos,
De los Serbos, grandos viechos,
Collos nazos bohemikos
E los vlasos ciganikos:

Bios jakos ljubomoros
Kô jedados gljivos noros;
Namišljados ubijados
Fakultados Medikados.

Don Emilios Amrussjanos
Bios buenos govorjanos,
Don Stefanos Popofichos
Bios grandos sofistichos:

E los obos nel saboros
Izrekados grand govoros
Pro i contra pucos mlados,
Fakultados Medikados.

E los nostros Magyaronos,
Collos Serbos, slugos buenos,
Govornikos poslušados,
Popofichos pravos dados;

² U ovoj satiričnoj "španjolskoj baladi" Harambašić aludira na suvremene događaje: don Emilios Amrussjanos je zagrebački gradonačelnik Milan Amruš, čiju su namjeru osnivanja Medicinskog fakulteta u Zagrebu u Hrvatskom saboru onemogućili mađaronski i srpski zastupnici.

E kompaktnos glasovanjos
Amrussjanos ucviljanos:
Ubijados, zakopados
Fakultados Medikados.

Don Emilios Amrussjanos
Gorkos suzos proplakanos,
Don Stefanos Popofichos
Se smijados posve s tihos:

Nem, Hrvatos ne imados
Fakultados Medikados:
I još njima s velkos rados
Malkos noktos okresados.

JAPANEZKA HIMNA

(Po Berangeru)

Mudri vladar Japaneza,
Po imenu Čindra-Taha,
Dade lane svom narodu
Tako zvani aha-haha; (ustav)
A zahvalni Japanezi
Zavikaše iz sveg maha,
Da je svuda orilo se:
"Aha-haha, aha-haha!"

I još mudri Čindra-Taha,
Da okaje stare grijeha,
Dade im po aha-hahu
Tako zvanu ehe-hehe; (ustavnu vladu)
Tad i vrebci japanezki
Zapjevaše s' svake strehe,
Ko da ništa ljepšeg nema:
"Ehe-hehe, ehe-hehe!"

A ozbiljna ehe-hehe
Dade se na poso tihi
Pa raspisa za taj tjedan
Tako zvane ihi-hihi; (izbori)
za tu milost ehe-hehu
Proslaviše mnogi stih, i
A svim bješe jedan konac:
"ihi-hihi, ihi-hihi!"

Ihi-hihi ne minuše
Naravno po vladu ploho,
Ehe-hehe nato sazva
Tako zvani oho-hoho; (sabor)
Predsjednikom bi izabran
Mudri starac Mnogo-Loho,
Te je sad se svuda čulo:
"Oho-hoho, oho-hoho!"

Tad se stade oho-hoho
O svakdanjem brinut kruhu,
I poveća do zla Boga

Tako zvani uhu-huhu; (porez)
Japanezom već ne osta
Više krvi ni za buhu,
Isisani zaplakaše:
"Uhu-huhu, uhu-huhu!"

I sad im je tužna himna:
"Bog prosvijetli Čindra-Tahu,
Da ukine ehe-hehu;
Oho-hoho, aha-hahu;
Il će novi ihi-hihi
U prosjačkom nač nas ruhu, -
Izjest će nas aha, ehe,
Ihi, oho, uhu-huhu!"

LJUBAVNA PJESMA

frajlici Milki Papriki

IV.

Ti ne ljubiš, Milko, mene,
Sve me mori slutnja neka!
A za tobom srce vene,
Ko na suncu spužva meka!

Srce vene, srce sane,
I o tebi vazda sniva!
Za tebe bih dao, lane,
Kad bi imo - čašu piva!

Čim te vidjeh, u čas tili
U mrežu me ti ulovi:
Ti si anđel moj premili,
Ali samo - sa rogovi!

Paprika si ljuta, žarka,
Puna srdžbe, puna kina!
A ko stara Putifarka
Tako čista i nevina!!

Ko novinar lijepu temu,
Ja te ljubim, nebo moje!
Tek žao mi, da u njemu
Već "štucera" toliko je!!

RJEČNIK

bordižati - jedriti koso protiv vjetra

hman - uzalud, zaman

hvojka - grančica

jadro - jadro

kerubin (hebr.) - anđeo višeg reda

kruglja zemna - zemaljska kugla

Mickiewicz, Adam (1798-1855) - najveći poljski pjesnik (*Gospodin Tadija, Djedovi* itd.); utjecao na našu stariju književnost

negve (mađ.) - okovi, lanci

noška - umanj. od nos, nosić

odtrći - odhrvati

opravica - haljinica

osjeka - oseka

prošasnost - prošlost, davnina

rastić - hrastić

rât - vrh

ražati - klati, ubijati

svojad - svojta, rod, rodbina

štucer - gizdalin, playboy

tije - tiše

Timok - rijeka u istočnoj Srbiji

ubogarstvo - siromaštvo

vaj - jad

ABECEDNI POPIS PJESAMA

HRVATSKA HRVATOM! _____	54
HRVATSKOJ _____	21
IDILE _____	50
JAPANEZKA HIMNA _____	63
LOS BALADOS ESPANJOLOS _____	61
LJUBAV _____	5
LJUBAVNA PJESMA _____	65
MIR _____	15
MOJA LJUBAV _____	3
MOJE PJESME _____	9
NA TRSATU _____	18
NA VRELU _____	4
NEVENKE _____	48
NOĆ NA UNI _____	56
NOVI VIJEK _____	57
PAS I BUA I MUA _____	60
PIJELO _____	20
PRIMORČICE _____	16
PROSJAKOV BOŽIĆ _____	42
SAMOKRESU _____	23
SANJARIJE _____	28
SIROTICA _____	6
SITNE PJESME _____	24
SNIVAJ, JANJE _____	41
SONETNI VIJENAC _____	7
SRCA JADI _____	10
TRI ČAŠE _____	52